

เรือดำนํ้าเมียนมา: การแข่งขันระหว่างจีนและรัสเซีย

เมื่อเดือนธันวาคม ๒๕๖๔ ที่ผ่านมา เมียนมากลายเป็นประเทศแรกในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ที่รับมอบเรือดำนํ้าที่ผลิตในประเทศจีน จากการดำเนินการดังกล่าวจีนได้เพิ่มเติมพันธมิตรในการแข่งขันกับรัสเซีย เพื่อจัดหาของเรือดำนํ้าใหม่ให้กับเมียนมา ซึ่งราคาและภูมิรัฐศาสตร์จะเป็นตัวตัดสินว่าประเทศใดจะเป็นฝ่ายชนะ

๑. กล่าวนำ

เมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๔ ประธานาธิบดี สี จิ้นผิงของจีน และประธานาธิบดี วลาดิเมียร์ ปูติน ของรัสเซีย ให้คำมั่นว่าจะสนับสนุนซึ่งกันและกัน ท่ามกลางความตึงเครียดที่เพิ่มขึ้นกับสหรัฐฯ เกี่ยวกับสถานการณ์ในไต้หวันและยูเครน ถึงแม้ว่าจะมีความสัมพันธ์ระดับทวิภาคีที่แน่นแฟ้นกันที่สุด แต่ก็ยังมีองค์ประกอบของการแข่งขัน โดย ๙ วันต่อมา พลวัตของการแข่งขันดังกล่าวได้แสดงออกมาจากการที่จีนได้ชิงความได้เปรียบก่อนรัสเซีย เมื่อจีนโอนเรือดำนํ้า UMS Minye Kyaw Htin ที่ผลิตโดยจีนไปยังกองทัพเรือเมียนมา

ตั้งแต่ต้นทศวรรษ ๒๐๐๐ เมียนมาได้พยายามที่จะจัดหาของเรือดำนํ้า เพื่อให้ทัดเทียมกับประเทศเพื่อนบ้านในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อย่าง อินโดนีเซีย มาเลเซีย สิงคโปร์ และเวียดนาม แต่ในการจัดหาของเมียนมามีทางเลือกอยู่อย่างจำกัด เนื่องจากประวัติความเลวร้ายด้านสิทธิมนุษยชนในเมียนมา ทำให้สหภาพยุโรปได้กำหนดมาตรการห้ามค้าขายอาวุธกับเมียนมา ดังนั้นจึงเป็นโอกาสของเรือจากเยอรมนี ฝรั่งเศส และสวีเดน และด้วยเหตุผลเดียวกันทำให้ญี่ปุ่นและเกาหลีใต้จึงไม่น่าจะเสนอขายเรือดำนํ้าให้แก่เมียนมาด้วยเช่นกัน ซึ่งทำให้จีนและรัสเซียกลายเป็นผู้จัดหาอาวุธรายใหญ่เป็นอันดับหนึ่งและอันดับสองให้กับเมียนมา

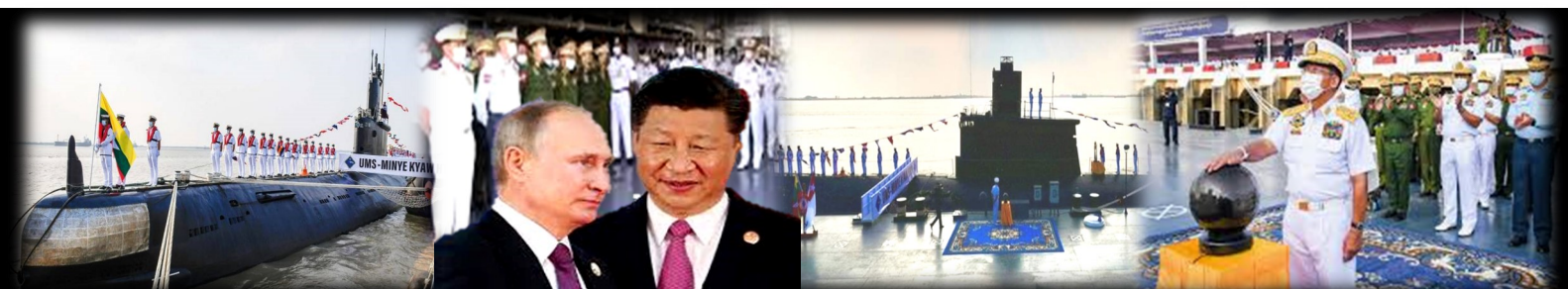
๒. การแข่งขันระหว่างจีนและรัสเซีย

ดูเหมือนว่ารัสเซียจะอยู่ในฐานะที่ได้เปรียบ โดยในเดือนตุลาคม ๒๕๖๓ รัสเซียอนุญาตให้อินเดียโอนเรือดำนํ้าชั้น Kilo ที่

สร้างโดยสหภาพโซเวียตไปยังกองทัพเรือเมียนมา โดยเรือดำนํ้าดังกล่าวได้ประจำการในกองทัพเรืออินเดียมาเป็นเวลา ๓๒ ปีแล้ว แต่ก็ได้รับการปรับปรุงใหม่ก่อนที่จะขายให้กับเมียนมา อย่างไรก็ตาม อินเดียไม่ได้สร้างเรือดำนํ้าเพื่อการส่งออก การขายเรือดำนํ้าดังกล่าวจึงเป็นประโยชน์ต่อทั้งอินเดียและรัสเซีย โดยเมียนมาได้ซื้อเรือดำนํ้าลำดังกล่าวจากอินเดีย โดยมีจุดประสงค์เพื่อกระชับความสัมพันธ์ด้านการป้องกันประเทศระหว่างกัน และเพื่อพยายามตอบโต้อิทธิพลของจีน

สำหรับรัสเซียนั้น การที่อินเดียโอนเรือดำนํ้าให้แก่เมียนมานั้นเป็นการมอบแพลตฟอร์มการฝึกที่เป็นประโยชน์ เพื่อให้กองทัพเรือเมียนมามีความคุ้นเคยกับเทคโนโลยีของรัสเซีย โดยรัสเซียหวังว่าสิ่งนี้จะนำไปสู่การซื้อเรือลำใหม่จากรัสเซีย และหลังจากนั้นไม่นาน เมียนมาก็ได้เริ่มการเจรจากับรัสเซีย เพื่อจัดซื้อเรือดำนํ้าชั้น Varshavyanka ซึ่งอาจเรียกได้ว่าเป็นเรือดำนํ้าชั้น Kilo ชั้นสูง จำนวนอย่างน้อย ๑ ลำ โดยเวียดนามมีเรือดำนํ้าที่มีศักยภาพดังกล่าวสำหรับปฏิบัติการแล้ว ๖ ลำ เพื่อใช้ในการป้องปรามจีนในทะเลจีนใต้

จะเห็นได้ว่า รัสเซียมีความกระตือรือร้นที่จะขายเรือดำนํ้าให้กับเมียนมา เพื่อขัดขวางการขายอาวุธยุทธโธปกรณ์ที่ลดลงในประเทศอื่นๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ซื้อรายใหญ่ที่สุดของรัสเซียในภูมิภาคอย่างเวียดนาม) และเพื่อแข่งชิงกับจีนในฐานะผู้จัดหาอาวุธอันดับหนึ่งให้แก่รัฐบาลทหารเมียนมา ซึ่งถือเป็นแรงขับเคลื่อนที่สำคัญ ในขณะที่แรงจูงใจของรัสเซียเป็นเพียงการค้า แต่สำหรับจีนนั้นเป็นเหตุผลเรื่องภูมิรัฐศาสตร์ นั่นคือการรักษาอิทธิพลเหนือบรรดานายพลของเมียนมา

ทั้งนี้ เมื่ออินเดียโอนเรือดำน้ำไปยังเมียนมาในปี ๒๕๖๓ จีนได้เหยียดหยันข้อตกลงนี้ โดย The Global Times ซึ่งเป็นสื่อภาษาอังกฤษของรัฐบาลจีน เรียกว่าเป็นการขายที่ย่ำแย่ และดูถูกเรือดำน้ำที่เมียนมาเพิ่งได้รับจากจีนก็ไม่ได้ดีไปกว่ากันมากนักในด้านขีดความสามารถ และเป็นที่ถกเถียงว่าอาจจะแยกว่าอีกด้วย โดยเรือ UMS Minye Kyaw Htin เป็นเรือดำน้ำชั้นหมิง (Ming Type 035B) ซึ่งสร้างขึ้นที่เมืองอู่ฮั่นในช่วงต้นทศวรรษ ๒๐๐๐ ซึ่งเรือดำน้ำชั้นหมิง Ming เป็นรุ่นดัดแปลงจากเรือดำน้ำชั้น Romeo ในยุคทศวรรษ ๑๙๕๐ ของสหภาพโซเวียต ซึ่งกองทัพเรือของจีน (PLA-Navy) ได้เคยสูญเสียเรือดำน้ำ Ming Type 035B จากอุบัติเหตุในทะเลเหลืองเมื่อปี ๒๕๔๖ ทำให้ต้องสูญเสียลูกเรือทั้งหมด ๗๐ คน

ขณะนี้จีนกำลังค่อยๆ ยกเลิกการใช้เรือชั้น Ming Type 035G ของตน เนื่องจากพึงพอใจในเรือที่ทันสมัยกว่า โดยในปี ๒๕๕๙ จีนได้ปรับปรุงเรือดำน้ำ Ming Type 035G จำนวน ๒ ลำ และจำหน่ายให้กับกองทัพเรือบังกลาเทศด้วยราคาถูกที่ ๒๐๓ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และก่อนที่จะโอนเรือให้แก่เมียนมา จีนยังได้อัพเกรดเรือดำน้ำ Minye Kyaw Htin ด้วย ซึ่งยังไม่มีความชัดเจนว่าจีนจำหน่ายหรือมอบเรือดำน้ำแบบให้เปล่าให้แก่เมียนมา อย่างไรก็ตาม ผู้นำรัฐบาลทหาร พลเอกอาวุโส มิน อ่อง หล่าย ชื่นชอบอาวุธที่ผลิตโดยรัสเซีย ซึ่งดูเหมือนว่าเขาเผยให้เห็นความชอบยุทธโศปกรณ์ทางทหารของรัสเซียมากกว่าของจีน เนื่องจากมีคุณภาพดีกว่า และเพราะไม่ต้องการพึ่งพาเงินมากเกินไป

แต่สำหรับจีนแล้ว การที่จะดำเนินการอย่างจริงจังสำหรับเรือดำน้ำรุ่นต่อไปของกองทัพเรือเมียนมา จีนจะต้องนำเสนอสิ่งที่ดีกว่าเรือดำน้ำมือสองชั้น Ming ซึ่งทางเลือกที่เป็นไปได้มากที่สุดคือ จีนจะเสนอเรือดำน้ำรุ่นใหม่ล่าสุดสำหรับส่งออกให้กับเมียนมาคือ Type 041 Yuan-class ที่ขับเคลื่อนด้วยพลังงานดีเซล-ไฟฟ้า ซึ่งจะเป็นการฉายภาพซ้ำของข้อตกลงปี ๒๕๖๐ ของจีนด้วยเงิน ๑.๐๓ พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ กับรัฐบาลทหารของไทย ซึ่งรัสเซียยังได้เสนอขายเรือดำน้ำให้กับไทย แต่ก็แพ้ให้กับจีน ซึ่งเสนอเรือดำน้ำให้ไทยจำนวน ๓ ลำในราคา ๒ ลำ รวมถึงระบบการรบ (Combat System) ตอร์ปิโด การฝึกอบรม ท่าจอดเรือ และเงื่อนไขการชำระเงินที่เอื้อเพื่อ ซึ่งขณะนี้ เรือดำน้ำลำแรกอยู่ระหว่างการก่อสร้างใน

เมืองอู่ฮั่น และมีกำหนดส่งมอบในปี ๒๕๖๖ ซึ่งการชำระเงินสำหรับเรือดำน้ำลำที่สองและสามได้มีการเจรจาอีกครั้งในปี ๒๕๖๔ เนื่องจากผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการระบาดของโควิด-๑๙ แต่เป้าหมายเดิมยังคงที่จะมีเรือดำน้ำจำนวน ๓ ลำสำหรับปฏิบัติการภายในปี ๒๕๖๙

๓. ยังไม่มีความชัดเจนว่าจีนหรือรัสเซียจะเป็นผู้ชนะ

พลเอกอาวุโส มิน อ่อง หล่าย มีความชื่นชอบยุทธโศปกรณ์ที่ผลิตโดยรัสเซีย โดยในเดือนมิถุนายนที่ผ่านมา ได้เดินทางไปเยี่ยมเยือนโรงงานอาวุธในรัสเซีย แต่ยังไม่ได้เดินทางไปจีน ซึ่งดูเหมือนว่าพลเอกอาวุโส มิน อ่อง หล่าย มีความชอบยุทธโศปกรณ์ทางทหารของรัสเซียมากกว่าจีน เนื่องจากมีคุณภาพดีกว่า และเพราะพลเอกอาวุโส มิน อ่อง หล่าย ไม่ต้องการพึ่งพาเงินมากเกินไป นั่นบ่งบอกว่า จีนอาจบีบบังคับรัฐบาลเมียนมาในการซื้อเรือดำน้ำ ซึ่งอาจอยู่ในรูปแบบที่เป็นส่วนหนึ่งของแพ็คเกจความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจขนาดใหญ่ที่บรรดานายพลทางทหารต้องการอย่างมาก ในฐานะเป็นคลังทางเศรษฐกิจของประเทศ

โดยวิธีที่ชาญฉลาดสำหรับเมียนมาในการสร้างสมดุลระหว่างจีนและรัสเซีย นั่นคือ การซื้อเรือดำน้ำจากจีนและเครื่องบินขับไล่จากรัสเซีย (อาจเป็นเครื่องบินขับไล่ SU-35 จำนวน ๑๑ ลำ ที่อินโดนีเซียเคยตกลงที่จะซื้อ แต่ล่าสุดได้ยกเลิกไปเนื่องจากการชู้ในการคว่ำบาตรจากรัฐฯ) โดยไม่ว่าประเทศใดจะบรรลุข้อตกลงเรื่องเรือดำน้ำกับเมียนมาก็ตาม เป็นที่ชัดเจนว่าจีนและรัสเซียไม่ได้ใส่ใจแต่อย่างใดต่อข้อเรียกร้องของ สหรัฐฯ ในการห้ามประเทศต่างๆ ทั่วโลกขายอาวุธให้เมียนมา เนื่องจากเป็นส่วนแบ่งผลประโยชน์ทางภูมิเศรษฐศาสตร์ที่สูงมากสำหรับรัสเซียและจีน

ที่มา: <https://fulcrum.sg/myanmars-submarines-the-race-is-on-between-china-and-russia/>

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

 ๖๒ ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐

 ๐ ๒๒๗๕ ๕๗๑๕-๑๖

 admin_info@sscthailand.org

 ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ : Strategic Studies Center
<https://www.facebook.com/sscthailand.org/>